

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи

Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ
29 08 2025 року

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)

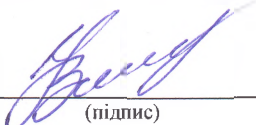
з вивчення навчальної дисципліни

«СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА, ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я
ТА БІОСТАТИСТИКА»

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	225 Медична психологія
Освітній ступінь	магістр
Курс навчання	VI
Форма здобуття освіти	денна
Кафедра	соціальної медицини та організації охорони здоров'я

Схвалено на засіданні кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я
26 серпня 2025 року (протокол №2).

Завідувач кафедри

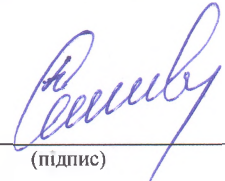

(підпис)

Ігор НАВЧУК

Схвалено предметною методичною комісією з дисциплін гігієнічного профілю
27 серпня 2025 року (протокол №1).

Голова предметної методичної
комісії

(підпис)

Святослав ДЕЙНЕКА

Чернівці, 2025

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	Соціальної медицини та організації охорони здоров'я
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	1. Навчук Ігор Васильович – зав.кафедри, к.мед.н., доцент, navchuk.igor@bsmu.edu.ua 2. Бідучак Анжела Степанівна – к.мед.н., доцент, biduchak.anzhela@bsmu.edu.ua 3. Власик Любов Йосипівна – к.мед.н., доцент, ylasyk.lyubov@bsmu.edu.ua 4. Чорненко Жанетта Анатоліївна – к.мед.н., доцент, chornenka.zhanetta@bsmu.edu.ua 5. Ясинська Ельвіра Цезарівна – к.мед.н., доцент, yasynska.elvira@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/sotsialnoyi-meditsini-ta-ooz/
Веб-сайт кафедри	http://ozo.bsmu.edu.ua/
E-mail	ozo@bsmu.edu.ua
Адреса	вул. Федьковича, 16
Контактний телефон	

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
Лекції	-
Практичні заняття	40
Самостійна робота	50
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Навчальна дисципліна «Соціальна медицина, громадське здоров'я та біостатистика» є складовою частиною підготовки майбутніх фахівців спеціальності 225 Медична психологія, спрямованою на формування у студентів системного розуміння про взаємозв'язок між здоров'ям окремої людини, суспільства та соціальними умовами життя.

У межах курсу студенти ознайомлюються з основними засадами соціальної медицини, структурою і функціями системи громадського здоров'я, зокрема в контексті психічного здоров'я населення. Особлива увага приділяється ролі медичного психолога у міжсекторальній взаємодії, профілактиці психічних розладів, подоланні стигматизації, а також організації допомоги у громадах.

Окремий модуль присвячено біостатистиці як інструменту збору, обробки та аналізу медико-соціальних і психічних даних. Студенти набувають практичних навичок використання статистичних методів у наукових дослідженнях, роботі з показниками здоров'я, епідеміологічними коефіцієнтами, побудові висновків.

Опанування дисципліни сприяє розвитку аналітичного мислення, критичної оцінки доказів, а також формуванню компетентностей, необхідних для ефективної участі у проєктах з охорони психічного та громадського здоров'я.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу – <https://cutt.ly/ArUqCMFh>;

- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу – <https://cutt.ly/yrUqVPvn>;
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять – <https://cutt.ly/jrUqBS36>;
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти – <https://cutt.ly/3rUqMAbV>;
- Кодекс академічної доброчесності – <https://cutt.ly/FrUq1ljK>;
- Положення про запобігання академічному плагіату – <https://cutt.ly/MrUq6QAt>;
- Положення про порядок та умови обрання здобувачами освіти вибіркового дисциплін – <https://cutt.ly/srUwo6Ci>;
- Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти – <https://cutt.ly/SrUwplie>;
- Правила поведінки здобувачів освіти – <https://cutt.ly/ErUq72rZ>;
- Правила внутрішнього трудового розпорядку – <https://cutt.ly/UrUwiACe>.

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету та правил поведінки здобувачів освіти, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та співробітниками кафедр, закладів охорони здоров'я тощо;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Пререквізити (перелік навчальних дисциплін на яких базується вивчення даної дисципліни)	Постреквізити (перелік навчальних дисциплін для яких закладається основа в результаті вивчення даної дисципліни)
Українська мова (за професійним спрямуванням), основи діловодства та риторика. Основи організації медичного забезпечення	Внутрішня медицина з медичною та психологічною реабілітацією Медична та соціальна реабілітація Педіатрія з медичною та психологічною

<p>населення і військ. Психологія здоров'я людини. Гігієна та екологія (у т.ч. лікувальне харчування). Епідеміологія з основами доказової медицини. Соціальна медицина, громадське здоров'я та біостатистика (в т.ч. організація діяльності закладів охорони психічного здоров'я.</p>	<p>реабілітацією. Хірургія, дитяча хірургія з медичною та психологічною реабілітацією. Акушерство і гінекологія з медичною та психологічною реабілітацією. Психосоматична медицина. Реабілітаційна психологія.</p>
---	--

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

- 6.1. Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів цілісне уявлення про соціальні детермінанти здоров'я, принципи організації системи громадського здоров'я, статистичні методи досліджень у медико-соціальній сфері, а також про місце й роль фахівця з медичної психології в охороні психічного і громадського здоров'я.
- 6.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:
- Ознайомити студентів з основами соціальної медицини як науки про здоров'я суспільства.
 - Вивчити систему громадського здоров'я в Україні та світі.
 - Надати знання щодо біостатистики як інструменту наукових і прикладних досліджень.
 - Формувати навички аналізу медико-соціальних даних, роботи з епідеміологічними показниками.
 - Показати роль медичного психолога в розробці та реалізації програм з охорони психічного здоров'я у межах системи громадського здоров'я.
 - Сприяти розвитку критичного мислення, вміння використовувати статистику в дослідженнях і практиці.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

7.1. Інтегральна компетентність:

Здатність компетентно вирішувати професійні виклики діяльності фахівця галузі охорони психічного здоров'я, що передбачає організацію та забезпечення медичної, медико-психологічної та психологічної роботи серед населення та медичних працівників, у т.ч. у випадках невизначеності умов та вимог.

7.2. Загальні компетентності:

- ЗК 1. Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 2. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професії.
- ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел із застосуванням інформаційних та комунікаційних технологій.
- ЗК 4. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані та фахові рішення.
- ЗК 7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК 9. Здатність працювати в команді, мотивувати людей і рухатися до спільної мети.
- ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 11. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- ЗК 12. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

7.3. Фахові (спеціальні) компетентності:

ФК1. Здатність до збирання та критичного опрацювання, аналізу та узагальнення медичної та психологічної інформації з різних джерел.

ФК6. Здатність до планування, організації та здійснення психологічного дослідження, використання валідного і надійного психодіагностичного інструментарію, інтерпретації отриманих результатів, розробка психологічних заключень та рекомендацій.

ФК7. Здатність до визначення обсягу, порядку та характеру заходів надання медико-психологічної допомоги з урахуванням вікових, гендерних, культуральних, особистісних та інших індивідуальних особливостей пацієнтів.

ФК13. Здатність до проведення експертної оцінки психологічного стану людини та експертизи працездатності (медико-соціальної, військово-лікарської, патопсихологічної, психолого-психіатричної, судової, медико-педагогічної).

ФК14. Здатність до здійснення психоосвітньої (психоедукація) і психопрофілактичної роботи серед населення та медичних працівників.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

Навчальна дисципліна забезпечує формування таких програмних результатів навчання (ПРН):

ПРН 2. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження, критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки, представляти результати власних досліджень усно / письмово для цільової аудиторії.

ПРН 5. Визначати принципи, тактику, характер та методики (інтервенції) психопрофілактики, психокорекції, психологічної реабілітації та психотерапії з урахуванням вікових, гендерних, культуральних, особистісних та інших індивідуальних особливостей пацієнтів, зокрема тих, хто отримав психологічну травму внаслідок війни.

ПРН 9. Вести медичну документацію згідно вимог чинного законодавства та у відповідності до стандартів.

ПРН 10. Знаходити необхідну інформацію у професійній та науковій літературі, базах даних та інших джерелах; аналізувати, систематизувати та оцінювати інформацію, застосовувати її для оптимізації фахової медико-психологічної практики.

ПРН 12. Планувати і виконувати наукові та прикладні дослідження, спрямовані на отримання нових знань та/або створення нових технологій у сфері охорони психічного здоров'я.

ПРН 13. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для обговорення професійної діяльності, результатів досліджень та проєктів у сфері медичної психології.

ПРН 14. Розробляти та реалізовувати наукові і прикладні проєкти у сфері охорони психічного здоров'я, та дотичні до неї міждисциплінарні проєкти з урахуванням наукових, економічних, правових, етичних та соціальних аспектів.

ПРН 15. Приймати ефективні рішення, у тому числі, в умовах невизначеності.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен:

8.1. Знати:

- концепції, принципи та функції соціальної медицини й громадського здоров'я;
- соціально-детерміновані фактори, що впливають на психічне здоров'я населення;
- особливості епідеміології психічних розладів;
- організацію системи охорони психічного здоров'я в Україні та світі;
- міжнародні стратегії та програми з охорони психічного здоров'я (ВООЗ, ЄС тощо).

8.2. Уміти:

- користуватися статистичними методами для аналізу медичних та соціальних даних;
- застосовувати біостатистичні методи у наукових дослідженнях та управлінні;
- проводити аналіз ефективності функціонування медичних закладів, зокрема психіатричного профілю.

8.3. Демонструвати:

- аналітичне мислення для оцінки стану здоров'я населення;
- навички прийняття управлінських рішень у сфері охорони здоров'я на основі доказів;
- відповідальне ставлення до формування здорового способу життя населення та профілактики психічних розладів.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Опис кожного модуля дисципліни:

8.1. Конкретні цілі вивчення модуля (змістових модулів).

- Аналізувати та оцінювати стан здоров'я населення.
- Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.
- Оцінювати вплив несприятливих чинників на стан здоров'я населення, (індивідуальне, сімейне, популяційне) в умовах медичного закладу за стандартними методиками, оцінювати ризик.

8.2. Тематична структура модуля (змістових модулів).

Модуль 1. Соціальна медицина, громадське здоров'я та Біостатистика.

Змістовий модуль 1. Біостатистика.

Тема 1. Вступ до біостатистики. Поняття статистики в медицині та психології.
Ознайомлення з біостатистикою як наукою, її роллю в медичних і психологічних дослідженнях. Основні поняття: статистична сукупність, ознака, варіація, репрезентативність даних.

Тема 2. Основні типи статистичних даних. Джерела і методи збору медико-соціальної інформації.

Класифікація статистичних даних: якісні, кількісні, порядкові. Методи збору інформації: спостереження, анкетування, експеримент.

Тема 3. Статистичні показники: абсолютні, відносні, середні.

Поняття абсолютних, відносних і середніх величин у статистиці. Використання цих показників для аналізу стану здоров'я населення.

Тема 4. Закон розподілу ознак. Варіаційна статистика.

Розподіл частот і закони розподілу (нормальний, асиметричний). Застосування законів розподілу для оцінки варіаційних рядів.

Тема 5. Основні характеристики варіації: середнє, медіана, мода, дисперсія, стандартне відхилення.

Середнє квадратичне відхилення, дисперсія, коефіцієнт варіації. Їх значення для аналізу коливань ознак у популяції.

Тема 6. Побудова таблиць, діаграм, графіків у медико-психологічних дослідженнях.

Правила побудови статистичних таблиць та графічного представлення даних. Основні типи графіків: гістограма, полігон, кругова діаграма.

Тема 7. Порівняння середніх величин. Поняття достовірності результатів.

Поняття про нульову та альтернативну гіпотезу. Рівень значущості (p-value) та ймовірність похибки в медико-психологічних дослідженнях.

Тема 8. Кореляційний аналіз у психології та медицині.

Методи вивчення взаємозв'язків між змінними. Кореляційні коефіцієнти (Пірсона, Спірмена) та їх інтерпретація.

Тема 9. Етапи проведення медико-соціального дослідження. Статистична обробка даних.

Планування дослідження, формування вибірки, етапи аналізу даних. Основні вимоги до валідності та надійності досліджень.

Тема 10. Застосування статистичних програм (наприклад, Excel, SPSS) у медичній психології.

Огляд програм для статистичного аналізу (SPSS, Excel). Основи роботи з інтерфейсом, введення даних, побудова звітів.

Змістовий модуль 2. Громадське здоров'я

Конкретні цілі:

- Аналізувати та оцінювати стан здоров'я населення.
- Визначати пріоритети громадського здоров'я, проводити оцінку потреб, пропонувати науково обґрунтовані заходи та розробляти відповідні стратегії.
- Здійснювати адвокацію, комунікацію, та соціальну мобілізацію у сфері громадського здоров'я з використанням різних каналів та технік комунікації.

Тема 11. Громадське здоров'я: поняття, структура, завдання, міжнародний досвід.

Сутність громадського здоров'я як науки і практики. Завдання, принципи та функції системи громадського здоров'я.

Тема 12. Соціальні детермінанти здоров'я: вплив на фізичне та психічне благополуччя.

Фактори, що впливають на рівень здоров'я: освіта, доходи, середовище, стиль життя. Моделі впливу та сучасні дослідження.

Тема 13. Система громадського здоров'я в Україні: структура, суб'єкти, законодавча база.

Структура системи громадського здоров'я, роль МОЗ, Центру громадського здоров'я, місцевих органів. Законодавча база.

Тема 14. Пріоритети громадського здоров'я в Україні: виклики та перспективи.

Основні цілі національної стратегії громадського здоров'я. Протидія неінфекційним захворюванням, профілактика та здоровий спосіб життя.

Тема 15. Профілактика захворювань: первинна, вторинна, третинна профілактика.

Первинна, вторинна та третинна профілактика. Приклади реалізації профілактичних програм в Україні та світі.

Тема 16. Промоція здорового способу життя.

Здоров'я як ресурс для життя. Роль психолога у формуванні здорової поведінки та навичок самозбереження.

Тема 17. Вакцинопрофілактика як елемент громадського здоров'я.

Принципи імунпрофілактики, план щеплень. Психологічні аспекти комунікації з населенням щодо вакцинації.

Тема 18. Здоров'я населення в умовах надзвичайних ситуацій (війна, пандемії, екологічні катастрофи).

Вплив війни, екологічних і техногенних катастроф на громадське здоров'я. Моделі реагування та подолання наслідків.

Тема 19. Роль медичного психолога у реалізації програм громадського здоров'я.

Участь медичного психолога у просвітницьких програмах, профілактиці розладів, роботі з вразливими групами населення.

Тема 20. Міжсекторальна взаємодія у сфері громадського здоров'я (освіта, соціальні служби, медицина).

Співпраця закладів охорони здоров'я з освітою, поліцією, органами соцзахисту. Концепція «Здоров'я у всіх політиках».

Змістовий модуль 3. Організація охорони психічного здоров'я

Конкретні цілі:

- Зрозуміти структуру системи охорони психічного здоров'я в Україні та за кордоном.
- Оцінити роль медичного психолога у забезпеченні психічного здоров'я на різних рівнях.
- Розібратися в нормативно-правовій базі охорони психічного здоров'я.
- Аналізувати основні виклики та проблеми у сфері психічного здоров'я (стигматизація, доступність послуг).
- Розвивати навички міждисциплінарної взаємодії у команді психіатра, психолога та інших фахівців.
- Формувати ефективні стратегії профілактики і підтримки психічного здоров'я в громадах і серед пацієнтів.
- Дотримуватись етичних стандартів у роботі з пацієнтами з психічними розладами.

Тема 21. Поняття психічного здоров'я: сучасне трактування, компоненти, підходи.

Сучасне визначення психічного здоров'я, його складові: емоційна стабільність, адаптивність, функціональність. Критерії психічного благополуччя.

Тема 22. Система охорони психічного здоров'я в Україні: структура, принципи, ключові установи.

Організаційна структура, рівні надання допомоги. Основні установи: психіатричні лікарні, центри ПЗ, мобільні команди.

Тема 23. Роль медичного психолога в системі охорони психічного здоров'я.

Функції психолога в системі охорони психічного здоров'я: оцінка, консультивання, профілактика, просвіта. Місце у мультидисциплінарній команді.

Тема 24. Організація психічної допомоги на рівні громади: міждисциплінарний підхід.

Децентралізація психіатричної допомоги. Психосоціальні послуги у громаді, інклюзивний підхід.

Тема 25. Законодавче регулювання надання психіатричної та психологічної допомоги.

Закон України «Про психіатричну допомогу». Добровільність, інформована згода, захист прав пацієнтів.

Тема 26. Права людини в сфері охорони психічного здоров'я.

Забезпечення прав людини у сфері психічного здоров'я. Захист від дискримінації, право на лікування, приватність.

Тема 27. Стигматизація психічних розладів: причини, наслідки, подолання.

Причини та наслідки стигми. Шляхи зменшення упереджень через просвіту, медіа та міжособистісну комунікацію.

Тема 28. Психологічна допомога в кризових ситуаціях і надзвичайних умовах.

Принципи кризового втручання. Надання першої психологічної допомоги під час війни, катастроф, насильства.

Тема 29. Оцінка потреб населення в послугах з охорони психічного здоров'я.

Методи збору даних про потреби населення. Роль епідеміології психічного здоров'я.

Тема 30. Національна стратегія розвитку системи охорони психічного здоров'я в Україні до 2030 року.

Ключові напрями, цілі та етапи реалізації стратегії. Інтеграція психічного здоров'я в систему охорони здоров'я.

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Аудиторні		Самостійна робота студента	Індиві- дуальна робота
		Лекції	Практичні заняття		
1	2	3	4	5	6
Модуль 1. Соціальна медицина, громадське здоров'я та біостатистика					
Змістовий модуль 1. Біостатистика					
Тема 1. Вступ до біостатистики. Поняття статистики в медицині та психології.	2		2		
Тема 2. Основні типи статистичних даних. Джерела і методи збору медико-соціальної інформації.	2			2	
Тема 3. Статистичні показники: абсолютні, відносні, середні.	4		2	2	
Тема 4. Закон розподілу ознак. Варіаційна статистика.	2			2	
Тема 5. Основні характеристики варіації: середнє, медіана, мода, дисперсія, стандартне відхилення.	2		2		
Тема 6. Побудова таблиць, діаграм, графіків у медико-психологічних дослідженнях.	4		2	2	
Тема 7. Порівняння середніх величин. Поняття достовірності результатів.	2			2	
Тема 8. Кореляційний аналіз у психології та медицині.	2		2		
Тема 9. Етапи проведення медико-соціального дослідження. Статистична обробка даних.	2			2	
Тема 10. Застосування статистичних програм (наприклад, Excel, SPSS) у медичній психології.	4		2		2
Разом за змістовим модулем 1	26		12	12	2
Змістовий модуль 2. Громадське здоров'я					
Тема 11. Громадське здоров'я: поняття, структура, завдання, міжнародний досвід.	2		2		
Тема 12. Соціальні детермінанти здоров'я: вплив на фізичне та психічне благополуччя.	2			2	
Тема 13. Система громадського здоров'я в Україні: структура, суб'єкти, законодавча база.	4		2	2	

Тема 14. Пріоритети громадського здоров'я в Україні: виклики та перспективи.	2			2	
Тема 15. Профілактика захворювань: первинна, вторинна, третинна профілактика.	2		2		
Тема 16. Промоція здорового способу життя.	2			2	
Тема 17. Вакцинопрофілактика як елемент громадського здоров'я.	4		2	2	
Тема 18. Здоров'я населення в умовах надзвичайних ситуацій (війна, пандемії, екологічні катастрофи).	4			2	2
Тема 19. Роль медичного психолога у реалізації програм громадського здоров'я.	4		2	2	
Тема 20. Міжсекторальна взаємодія у сфері громадського здоров'я (освіта, соціальні служби, медицина).	2			2	
Разом за змістовим модулем 2	28		10	16	2
Змістовий модуль 3. Організація охорони психічного здоров'я					
Тема 21. Поняття психічного здоров'я: сучасне трактування, компоненти, підходи.	2		2		
Тема 22. Система охорони психічного здоров'я в Україні: структура, принципи, ключові установи.	4		2	2	
Тема 23. Роль медичного психолога в системі охорони психічного здоров'я.	2			2	
Тема 24. Організація психічної допомоги на рівні громади: міждисциплінарний підхід.	2		2		
Тема 25. Законодавче регулювання надання психіатричної та психологічної допомоги.	6		2	2	2
Тема 26. Права людини в сфері охорони психічного здоров'я.	2		2		
Тема 27. Стигматизація психічних розладів: причини, наслідки, подолання.	2		2		
Тема 28. Психологічна допомога в кризових ситуаціях і надзвичайних умовах.	4		2	2	
Тема 29. Оцінка потреб населення в послугах з охорони	2			2	

психічного здоров'я.					
Тема 30. Національна стратегія розвитку системи охорони психічного здоров'я в Україні до 2030 року.	4			2	2
Разом за змістовим модулем 3	30		14	12	4
Індивідуальна робота (за наявності)	2				2
Підсумковий модульний контроль	4		4		
УСЬОГО ГОДИН	90		40	40	10

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

Не передбачено навчальним планом

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Вступ до біостатистики. Поняття статистики в медицині та психології.	2
2.	Статистичні показники: абсолютні, відносні, середні.	2
3.	Основні характеристики варіації: середнє, медіана, мода, дисперсія, стандартне відхилення.	2
4.	Побудова таблиць, діаграм, графіків у медико-психологічних дослідженнях.	2
5.	Кореляційний аналіз у психології та медицині.	2
6.	Застосування статистичних програм (наприклад, Excel, SPSS) у медичній психології.	2
7.	Основні характеристики варіації: середнє, медіана, мода, дисперсія, стандартне відхилення.	2
8.	Порівняння середніх величин. Поняття достовірності результатів.	2
9.	Громадське здоров'я: поняття, структура, завдання, міжнародний досвід.	2
10.	Система громадського здоров'я в Україні: структура, суб'єкти, законодавча база.	2
11.	Вакцинопрофілактика як елемент громадського здоров'я.	2
12.	Роль медичного психолога у реалізації програм громадського здоров'я.	2
13.	Поняття психічного здоров'я: сучасне трактування, компоненти, підходи.	2
14.	Система охорони психічного здоров'я в Україні: структура, принципи, ключові установи.	2
15.	Організація психічної допомоги на рівні громади: міждисциплінарний підхід.	2
16.	Законодавче регулювання надання психіатричної та психологічної допомоги.	2
17.	Права людини в сфері охорони психічного здоров'я.	2
18.	Стигматизація психічних розладів: причини, наслідки, подолання.	2
19.	Психологічна допомога в кризових ситуаціях і надзвичайних умовах.	2
20.	Підсумковий модульний контроль	2
РАЗОМ		40

13. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Основні типи статистичних даних. Джерела і методи збору медико-соціальної інформації.	2
2.	Статистичні показники: абсолютні, відносні, середні.	2
3.	Закон розподілу ознак. Варіаційна статистика.	2
4.	Побудова таблиць, діаграм, графіків у медико-психологічних дослідженнях.	2
5.	Порівняння середніх величин. Поняття достовірності результатів.	2
6.	Етапи проведення медико-соціального дослідження. Статистична обробка даних.	2
7.	Соціальні детермінанти здоров'я: вплив на фізичне та психічне благополуччя.	2
8.	Система громадського здоров'я в Україні: структура, суб'єкти, законодавча база.	2
9.	Пріоритети громадського здоров'я в Україні: виклики та перспективи.	2
10.	Промоція здорового способу життя.	2
11.	Вакцинопрофілактика як елемент громадського здоров'я.	2
12.	Здоров'я населення в умовах надзвичайних ситуацій (війна, пандемії, екологічні катастрофи).	2
13.	Роль медичного психолога у реалізації програм громадського здоров'я.	2
14.	Міжсекторальна взаємодія у сфері громадського здоров'я (освіта, соціальні служби, медицина).	2
15.	Система охорони психічного здоров'я в Україні: структура, принципи, ключові установи.	2
16.	Роль медичного психолога в системі охорони психічного здоров'я.	2
17.	Законодавче регулювання надання психіатричної та психологічної допомоги.	2
18.	Психологічна допомога в кризових ситуаціях і надзвичайних умовах.	2
19.	Оцінка потреб населення в послугах з охорони психічного здоров'я.	2
20.	Національна стратегія розвитку системи охорони психічного здоров'я в Україні до 2030 року.	2
21.	Виконання ІРС	10
РАЗОМ		50

14. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Виконання індивідуальних завдань передбачає підготовку студентами бізнес-плану діяльності приватного або комунального медичного підприємства.

15. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. У сільській місцевості зафіксовано підвищення рівня смертності серед людей працездатного віку. Запропонуйте підходи до вивчення цієї ситуації, включаючи аналіз соціальних детермінант.

2. У закладі первинної медичної допомоги планується впровадження психологічного скринінгу для пацієнтів із хронічними захворюваннями. Як організувати інтеграцію психологічної допомоги в роботу ЗПСМ?
3. Проведіть аналіз результатів епідеміологічного дослідження: серед 1000 студентів у 200 осіб виявлено тривожні розлади. Як розрахувати поширеність та побудувати 95% довірчий інтервал?
4. В ОТГ виявлено високий рівень тривожності серед переселенців. Які дані слід зібрати для оцінки потреб громади в психологічній допомозі?
5. Для порівняння роботи двох закладів охорони здоров'я групі лікарів доручено вивчити летальність у цих лікарнях. Які потрібні для порівняння дані, їх джерела та які показники необхідно вирахувати? Який метод необхідно залучити для порівняння?

16. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

16.1. Форма, порядок, методика та критерії оцінювання поточної навчальної діяльності.

При оцінюванні засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за чотирибальною (традиційною) шкалою, з використанням прийнятих у БДМУ та затверджених методичною комісією критеріїв оцінювання. При цьому враховуються всі види робіт, передбачених методичною розробкою для вивчення теми. Виставлені оцінки за традиційною шкалою конвертуються у бали в залежності від кількості тем у модулі. Вага кожної теми в модуля має бути однаковою, але може бути різною у різних модулях.

16.2. Форма, порядок, методика та критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи.

Навчальною робочою програмою передбачено написання студентами курсової роботи яка оцінюється мінімально – 1 бал (що відповідає оцінці «3») до максимально – 3 бали (що відповідає оцінці «5»).

16.3. Умови допуску до складання підсумкового контролю.

До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та одержали на них позитивні оцінки («5», «4», «3»), а також при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Студенту, який з поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

16.4. Форма, порядок, методика та критерії оцінювання під час проведення підсумкового контролю.

Підсумковий модульний контроль здійснюється по завершенню вивчення всіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, які виконали всі умови навчальної програми. Кількість балів, яку студент набирає з дисципліни, визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність, балів підсумкового контролю з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу.

Заохочувальні бали за рішенням Вченої Ради можуть додаватися до кількості балів з дисципліни студентам, які мають наукові публікації або зайняли призові місця за участь у олімпіаді з дисципліни серед ЗВО України тощо.

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів має перевірятися статистичними методами (коефіцієнт кореляції між поточною успішністю та результатами підсумкового модульного контролю).

Підсумковий контроль: здійснюється по завершенню модуля і включає в себе контроль теоретичних знань, практичних навичок і вмінь. Проводиться в три етапи:

- комп'ютерне тестування;
- письмова відповідь на контрольні запитання;

- усне опитування.

Форма підсумкового контролю успішності навчання.

Форма проведення підсумкового контролю має бути стандартизованою та включати контроль теоретичної та практичної підготовки. Конкретні форми контролю з дисципліни визначаються в робочій навчальній програмі. Максимальна кількість балів підсумкового контролю дорівнює 80 балів. Модульний підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів.

17. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

17.1. Перелік теоретичних питань до підсумкового модульного контролю.

1. Дайте визначення поняттю «громадське здоров'я».
2. Назвіть основні функції системи охорони здоров'я.
3. Що таке соціальні детермінанти здоров'я? Наведіть приклади.
4. Як медико-соціальні чинники впливають на психічне здоров'я населення?
5. Охарактеризуйте пріоритетні напрями розвитку охорони психічного здоров'я в Україні.
6. Поясніть роль медичного психолога в системі громадського здоров'я.
7. У чому полягає інтегрований підхід до охорони здоров'я населення?
8. Що таке «Політика працездатності у всіх країнах» (Health in All Policies)?
9. Назвіть основні компоненти профілактики в громадському здоров'ї.
10. Визначте поняття «реформування системи охорони здоров'я» в контексті України.
11. Які рівні надання медичної допомоги існують в Україні?
12. Визначте роль первинної медико-санітарної допомоги в охороні психічного здоров'я.
13. Охарактеризуйте принципи надання психіатричної допомоги відповідно до сучасного законодавства.
14. Які основні моделі надання допомоги при психічних розладах у громаді?
15. Назвіть завдання та функції центрів психічного здоров'я.
16. Опишіть міждисциплінарну команду в охороні психічного здоров'я та місце психолога в ній.
17. Які ключові проблеми доступності психосоціальної допомоги в Україні?
18. Що таке стигматизація психічних розладів? Як з нею боротися на рівні громадського здоров'я?
19. Що таке медико-соціальне дослідження? Наведіть приклад.
20. Які етапи проведення медико-соціального дослідження?
21. Які основні методи збору інформації у соціальній медицині?
22. Які види вибірки застосовуються у біостатистичних дослідженнях?
23. Що таке епідеміологічне дослідження? Які його види існують?
24. Як оцінюється рівень та структура захворюваності в популяції?
25. Визначте поняття середньої арифметичної, медіани та моди.
26. Що таке дисперсія і стандартне відхилення? Як їх інтерпретувати?
27. Які основні види розподілу даних у біостатистиці?
28. Який статистичний критерій використовується для порівняння двох незалежних вибірок?
29. Що таке кореляційний аналіз? Наведіть приклад з психології.
30. Поясніть поняття «довірчий інтервал». Яке його практичне значення?

17.2. Перелік практичних завдань та робіт до підсумкового модульного контролю.

1. У сільській місцевості зафіксовано підвищення рівня смертності серед людей працездатного віку. Запропонуйте підходи до вивчення цієї ситуації, включаючи аналіз соціальних детермінант.

2. У великому місті спостерігається зростання рівня депресії серед підлітків. Як медичний психолог, запропонуйте міжсекторальну програму профілактики.
3. Порівняйте ефективність двох програм скринінгу на серцево-судинні захворювання в різних регіонах. Які індикатори громадського здоров'я слід використовувати?
4. Під час анкетування виявлено, що понад 60% жінок у сільській місцевості не проходили профілактичний огляд понад 3 роки. Які соціально-організаційні заходи можна запропонувати?
5. В одному з регіонів України зросла кількість суїцидів серед чоловіків віком 30–45 років. Які методи збору та аналізу даних Ви застосуєте для дослідження причин?
6. У закладі первинної медичної допомоги планується впровадження психологічного скринінгу для пацієнтів із хронічними захворюваннями. Як організувати інтеграцію психологічної допомоги в роботу ЗПСМ?
7. Проаналізуйте роль медичного психолога в команді мультидисциплінарної допомоги при впровадженні програми реабілітації після COVID-19.
8. У громаді створено центр психічного здоров'я. Які критерії ефективності його роботи варто враховувати при оцінці?
9. Як змінилася структура надання психіатричної допомоги після реформування системи охорони здоров'я? Розгляньте з точки зору громадського здоров'я.
10. Студент звертається до університетського психолога зі скаргами на тривожність. Яким чином можна оцінити ефективність психологічної підтримки в освітньому закладі?
11. Проведіть аналіз результатів епідеміологічного дослідження: серед 1000 студентів у 200 осіб виявлено тривожні розлади. Як розрахувати поширеність та побудувати 95% довірчий інтервал?
12. Ви досліджуєте ефективність двох методик психотерапії при тривожних розладах. Як обрати відповідний статистичний тест для порівняння результатів?
13. Наведіть приклад, коли кореляція між двома змінними не означає причинно-наслідковий зв'язок (на прикладі психологічного стану та захворюваності).
14. У місті А рівень поширеності депресії — 12%, у місті Б — 8%. Чи є ця різниця статистично значущою? Які статистичні методи використовуємо?
15. Ви аналізуєте анкетування 500 підлітків щодо факторів ризику залежностей. Який метод біостатистики дозволить оцінити взаємозв'язок між курінням та рівнем тривожності?
16. В ОТГ виявлено високий рівень тривожності серед переселенців. Які дані слід зібрати для оцінки потреб громади в психологічній допомозі?
17. Створіть план реалізації програми психоедукації для жінок післяпологового періоду. Які показники ефективності Ви запропонуєте?
18. Після катастрофи (техногенна аварія) в регіоні фіксується зростання ПТСР. Як організувати медико-психологічне втручання на рівні громади?
19. У школі зросла кількість звернень до психолога через булінг. Як організувати моніторинг психоемоційного стану учнів?
20. У відділенні паліативної допомоги медичний персонал повідомляє про емоційне вигорання. Запропонуйте дослідження для оцінки та подолання цього явища.

18. СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛУ БАЛІВ

При оцінюванні засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за чотирибальною (традиційною) шкалою, з використанням прийнятих у БДМУ та затверджених методичною комісією критеріїв оцінювання. При цьому враховуються всі види робіт, передбачених методичною розробкою для вивчення теми. Виставлені оцінки за традиційною шкалою конвертуються у бали в залежності від кількості тем у модулі. Вага кожної теми в модуля має бути однаковою, але може бути різною у різних модулях.

Інформація щодо розподілу балів, які присвоюються здобувачам вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни з примітками:

- про максимальну і мінімальну кількість балів за вивчення модуля;

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальну роботу та балів за підсумковий модульний контроль:

Максимальна кількість балів за вивчення модуля	Кількість балів
	Модуль 1
Максимальна кількість балів, що відповідає оцінці «5» помножена на кількість	6×18=108
Максимальна кількість балів за ІРС	12
Максимальна кількість балів за ПМК	80
Максимальна кількість балів за вивчення модуля	200

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальну роботу та балів за підсумковий модульний контроль:

Мінімальна кількість балів за вивчення модуля	Кількість балів
	Модуль 1
Мінімальна кількість балів, що відповідає оцінці «3» помножена на кількість занять	4×18=72
Мінімальна кількість балів за ІРС	4
Мінімальна кількість балів за ПМК	50
Мінімальна кількість балів за вивчення модуля	126

- про конвертацію балів у традиційні оцінки «5», «4», «3», «2» при засвоєнні теми модуля;

Традиційна оцінка	Конвертація у бали
	Модуль 1
«5»	6
«4»	5
«3»	4
«2»	0

Кількість балів з дисципліни, яка нарахована студентам, конвертується в 4-ри бальну (традиційну) шкалу таким чином:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
від 180 до 200	«5»
від 150 до 179	«4»
від 120 до 149	«3»
менше 120	«2»

- про мінімальну кількість балів для допуску до підсумкового модульного контролю (ПМК);

Номер модуля, кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Бали за виконання індивідуального завдання	Мінімальна кількість балів
			Традиційні оцінки						
			«5»	«4»	«3»	«2»			
Модуль 1 90 / 3	3 / 1-3	18	6	5	4	0	12/8/4	72	

- про мінімальну кількість балів за складання модульного контролю.

Мінімальна кількість балів за складання модульного контролю	Кількість балів
	Модуль 1
Мінімальна кількість балів, що відповідає оцінці «3» помножена на кількість занять	$4 \times 18 = 72$
Мінімальна кількість балів за ІРС	4
Мінімальна кількість балів за ПМК	50
Мінімальна кількість балів яку може набрати студент за модуль	126

19. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

19.1 Основна (базова)

1. Громадське здоров'я: підручник / За ред. І. Г. Григи. – Вінниця: Нова Книга, 2021.
2. Основи біостатистики: навчальний посібник / Н.Ю. Максименко, Т.М. Зубко. – Київ: ВСВ "Медицина", 2020.
3. Охорона психічного здоров'я в Україні: сучасні виклики та рішення / За ред. О.Я. Цильмак, І.С. Пінчук. – Київ: Укрмедкнига, 2022.
4. Організація охорони психічного здоров'я: посібник для психологів і психіатрів / В. І. Мартинюк, А. Ю. Панасюк. – Львів: ЛНМУ, 2020.
5. Організація охорони здоров'я в Україні. Навчальний посібник для студентів 6 курсу медичних факультетів. Власик Л.Й., Грицюк М.І., Навчук І.В., Чорненька Ж.А., Бідучак А.С. – Чернівці: Буковинський державний медичний університет, 2021. 180 с.

19.2. Допоміжна

1. ВООЗ. План дій щодо психічного здоров'я на 2013–2030 роки. — <https://www.who.int>
2. Національна стратегія розвитку системи охорони психічного здоров'я в Україні до 2030 року. — moz.gov.ua
3. Геворкян А. А., Кононенко Н. В. Біостатистика для медичних спеціальностей: навчальний посібник. – Харків: ХНМУ, 2021.
4. Громадське здоров'я: міждисциплінарний підхід / За ред. І. Н. Дудіна. – Київ: Університетське видавництво ПУЛЬСАРИ, 2020.
5. Психічне здоров'я у громаді: міжнародний досвід та українські реалії / За ред. О. Поліщука, Н. Глущенко. – Київ: Наукова думка, 2021.

19.3 Інформаційні ресурси

1. ВООЗ – психічне здоров'я: https://www.who.int/mental_health
2. Центр громадського здоров'я МОЗ України: <https://phc.org.ua>
3. Державна установа "Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва НАМН України" – <https://www.health-institute.org.ua>
4. Національна служба здоров'я України (НСЗУ): <https://nszu.gov.ua>

5. Платформа МН4U (Психічне здоров'я для України): <https://mh4u.in.ua>

20. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

1. Навчук І.В. – к.мед.н., доцент, завідувач кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я.
2. Бідучак А.С. – д.мед.н., доцент закладу вищої освіти кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я.
3. Чорненька Ж.А. – к.мед.н., доцент закладу вищої освіти кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я.